

DOMOLJUB

Iz baje vsak četrtak. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge tuje države 7 K.) — Posamezno številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spis in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 25.

V Ljubljani, dne 20. junija 1918.

Leto XXXI.

Ljubezen do slovenske domovine.

II.

c) Naposled je

narodno blagostanje

zelo važen činitelj in kdor je ljubi, ljubi tudi domovino. Siromaku kaj dati, ni tako težka stvar, pač pa, mu preskrbeti pot do dobre službe in dela, vzlasti še, če se ta pot zadeva ob tvoj inetek. Zato je tako važno udeleževati se kovanja novih postav. Dobre postave pomagajo narodu do sreče in imovitosti, slabe pa ga spravljajo v siromaštvo. Iz tega je razvidno, kako važne so občinske, deželno-zborske in državno-zborske volitve, pa tudi razna gospodarska, obrtna, denarna in druga društva in zategadelj se mora pravi domoljub za vse to zanimati. Že l. 1870. je Fran Levstik, znani slovenski književnik, zapisal v program novemu listu, da se hoče boriti za blagostanje in koristi slovenskega naroda in kaj drugega je tudi sedaj na dnevnem redu kakor blagostanje narodovo. Zanimanje za politiko dela gaz do blagostanja in kdor ljubi svoj narod, ta se bo pokazal in delal za blagobit posamičnih stanov v narodu. Da pa bode naše delovanje uspešno, moramo seveda spoštovati vladarja in njegove postave ter tudi v tem oziru izpolniti svojo dolžnost. Zvestoba do cesarske hiše je v našem ljudstvu tako globoko ukoreninjena, da vodo v morje nosi, kdor bi drugače mislil. »Hrast se omaja in hrib — zvestoba Slovincu ne gane.«

3. Čut za domovino je že Stvarnik utisnil vsakemu človeku v srce. Naravni zakon nas torej vleče z neko nevidno silo tudi čez leta in leta nazaj v domači kraj; kako se razveseli srce, ko čez dolgo časa človek spet zagleda domače znanca, čuje

domače glasove! Mi kristjani sicer ljubimo vsakega človeka tega ali onega rodu; vendar ljubimo pred vsem vsak svoje ljudi, svoj narod. Ljubezen do domovine nam je najdražja svetinja za Bogom. Saj vemo, da je celo naš Vzveličar jokal nad nesrečnim Jeruzalemom, središčem judovskega ljudstva (Luk. XIX, 41—44) in oznanoval je evangelij le svojemu narodu, drugam je poslal apostole. Sv. Pavel se je s ponosom sklicaval na rimsko državljanstvo in poln narodnega čuta pravi: »Želel sem namreč proklet biti jaz sam, ločen od Kristusa, za svoje brate, kateri so moji rojaki po mesu, kateri so Izraelci« (Rimlj. IX, 1—4). Sveti Jeronim je klical vselej, kadar se je pre naglil: »Prizanesi mi, o Gospod, ker sem Dalmatinec!«

Bog sam je pripustil različne narode na zemlji, razdelivši jih na več jezikov in je tako volja božja, da se razne narodnosti ohranjajo. Ako propade narodnost, propade tudi narod. To vidimo pri Rimljanih, ki jim je bila država več kakor narodnost. Propali so. To pa je tudi današnjim državnikom resen opomin, da ne prezro glasu o

samoodločbi malih narodov

in da celo nemški učenjaki priznavajo, da je samoodločba Jugoslovanov vendar malo drugačna, kakor samoodločba narodov po socialističnem receptu, kakršne po nravnem zakonu nečejo priznati za upravičeno niti nekateri katoliški nemški profesorji.

Ako ljubimo svoj narod in skrbimo za njegovo ohranitev, napredek in svobodo, vršimo v tem božjo voljo in zato ljubezen do domovine ni samo lepa čednost, ampak naravnost dolžnost za človeka, zlasti za kristjana. Škof Slomšek pravi: »Ljubezen do svojega naroda more in mora biti eden najdragocenejših biserov v čednostnem vencu vsakega moža (Zbr. Sp. IV, 197).

Še nekaj. Skušeni Slovinci ob mejah namreč pripovedujejo, da tako zvani nem-

čurji šele takrat pridejo do pravega zaupanja in veljave, kadar ne samo svoj jezik, ampak tudi svojo katoliško vero zataje in postanejo ne samo narodni, ampak tudi verski odpadniki. Sicer so nam pa v tem oziru najbolj vzgledni nekdanji turški janičarji, ki so bili najzagrizenejši in najkrvoločnejši sovražniki jugoslovanskih katolikov — slovenska kri v turški koži. Kdor nima skrbi za svoje rojake,« pravi sv. Pavel, »je vero zatajil« (I. Tim. 5, 8).

Zdaj nam je torej jasno, kaj in kdo in zakaj je pravi domoljub. »Ljubezen do svojega roda, pravi veliki Jugoslovan škof Štrosmajer, je Bog sam v srce človeku vsadil, a Jezus ga je posvetil na drevesu križa s svojo divno, poslednjo molitvijo. Ljubimo svoj narod, delajmo zanj, ker je tudi radi tega vreden naše ljubezni in naše požrtvovalnosti, ker je od starih do današnjih časov pravi mučenik.« Zavedajmo se, da smo Slovenci, da so Hrvatje in Srbi naši bratje, da je prihodnost in moč Avstrije v Jugoslaviji, zakaj le zaveden narod je vreden, da živi, da raste, da se krepi in da pričaka dan vstajenja. Bc.

Svetovna vojska.

Na laškem bojišču smo pričeli z ofenzivo skoraj na celi bojni črti. Na več krajih smo prekoračili reko Piave in prodiramo dalje v laško deželo. Tudi na Tirolskem so naše čete predrle laške bojne črte in pri Asiagu streme po laški nižavi, v katero se hočejo spustiti. Dosedaj je vojni plen: 21.000 vojnih ujetnikov in nad 50 topov. Gosta megla bojevanje znatno ovira.

Na zahodnem bojišču gre Francozom trdo in postaja njih položaj vedno opasniji. Na več mestih so se zadnji zopet morali Francozi umakniti. Pri Compiegne, ki ga imenujejo Francozi »ključ do Pariza«, napreduje v hudem boju 25 nemških

divizij. Nemci so od 21. sušca pridobili na zahodu na prostoru 6566 kvadratnih kilometrov.

Našo veliko Lojno ladjo »Szent Istvan« so Italijani pri ponočni vožnji v Adriji torpedirali in potopili. Utonilo je 83 mož.

Mir.

Pričela se je nova že dolgo pričakovana in zaželjena ofenziva na laški fronti. Nova ofenziva — nove žrtve! Le da bi nas ne, nehi te / ~~mirne~~ približali miru! Sovražni časopisi ~~opominja~~ v zadnjem času tudi svoje stališče napram miru, od svojih vodilnih državnikov zahteva, da ne odklanjajo kar tja vendan ponudb sovražnikovih, ampak če le mogoče pametno in trezno razmišljajo o njih in ustvarijo podlago za mirovna pogajanja, vodilni časopisi zahtevajo od nas odkritih mirovni načrtov. Vodilni državnik ~~grme~~ sicer še vedno proti viharnemu stremljenju svojih narodov, a če pridemo s svojim načrtom za pravičen mir, tedaj bo utihnil ~~tr~~ grom teh sovražnih državnikov, ki se bodo morali ukloniti ljudski volji in sesti k zeleni mizi.

Tako je vendar razveseljivo, da se mirovna ofenziva nadaljuje vzlic jezi vojnih dobičkarjev. Wilson, Askvi in Klemenso, vodilni državnik nasprotnih nam držav so sicer pretekli teden govorili bojevite govore, s katerimi so hoteli podžgati svoja ljudstva k novim naporom. Wilson je znova zatrdjeval, da ga v tej vojni ne vodijo sebični razmeni, kar hoče dokazati na mirovnem zborovanju. Angleški državnik Askvi je sumničil Nemčijo, da hoče s svojimi zmagami podjarmiti cel svet, kar da je pokazala v miru v Brestu in Bukareštu, povedal je nadalje, da je Anglija postavila na noge 7 milijonov vojakov in te dni da dovoli parlament nove kredite v višini 7 milijard funtov. 4

So to sicer samo grožnje, s katerimi nas hočejo nasprotniki pripraviti do miru, vendar podcenjevati jih ne smemo, ker moramo uvaževati, da bomo tudi po vojni velikor toliko gospodarsko odvisni od teh držav in že z ozirom na našo gospodarsko odvisnost bi morali iskati potov do medsebojnega sporazuma, ki zagotovi vsem narodom politično in gospodarsko svobodo. Z vojaškimi uspehi prisilimo morda Francijo in Italijo še letos do miru z nami, a ostanejo še vedno Amerika, Anglija in Japonska, ki bodo nadaljevale vojno na morju. Na morju sovražnika tako zmagati kot na suhem, bo pa težko mogoče. Ta misel naj vodi naše državnike k treznosti in pametni zunanji politiki, da je mir mogoče doseči ne z mečem, ampak na podlagi mednarodne pogovora.

Usoda sveta se ne odloča samo na kopnem, ampak tudi na morju, ki tvori takorekoč življenjsko žilo vseh narodov. Naša premoč v Evropi naj nas ne preslepi, da ne uvidimo tega dejstva. Ne podcenjuj, a tudi ne precenjuj sovražnika, ampak išči pota, da spoznaš njegovo mišljenje in v priateljstvu uravnaja svoje razmerje do njega.

Mednarodna zveza držav je podlaga trajnemu miru!

Politični obzornik.

Koroški Slovenci ugovarjajo.

Odbor Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem je imel dne 10. t. m. sejo, v kateri je razpravljal o položaju v državi in deželi in je soglasno sklenil sledečo izjavo:

V polnem obsegu odobravamo sklepe zastopnikov slovenskih strank na sestanku v Ljubljani dne 28. maja 1918. Pozivamo Jugoslovanski klub, da naj odločno nastopi proti brezparlamentarnemu in vsemenskemu kurzu sedanjega kabineta.

Plameneč protest dvigamo zoper mitifikacijo o resničnem položaju v deželi, ki jo je zakrivila koroška deputacija pred cesarjem. Izjavljamo, da člani deputacije, ki so zastopali v Badnu koroške Slovence, niso bili od koroških Slovencev za to pooblašteni; po svoji politični pripadnosti in svojem javnem delovanju so ti gospodje najhujši nasprotniki Slovencev in da so sploh Slovenci, naj dokažejo iz zapisnikov zadnjega ljudskega štetja.

Nestrpnost nemških nacionalcev do Slovencev se kaže v njihovih nasilnih sklepih proti slovenski duhovščini v močno jezikovnem mešanem Celovcu, zlasti v sklepu celovškega občinskega sveta proti uredniku glasila koroških Slovencev; ti sklepi nasprotujejo ustavni zakonodaji o svobodnem gibanju državljanov. Opozarjamo vlado na nepregledne posledice, ki bi utegnile nastati, ako bi se utrdila ta politika sile nasproti političnim nasprotnikom.

Najodločnejše obsojamo postopanje vlade, ki pristransko prepoveduje Slovcem na njihovih lastnih tleh shode v obrambo svojih postavnih pravic, dočim dovoljuje Nemcem zborovanja tudi na slovenskem ozemlju.

Vendar so izpregledali...

Dolgo časa so Poljakom slepili oči: dr. Seidler z bogatimi obljubami, njegov pomagač dr. Twardowsky, minister za Galicijo, pa z razkošnimi večerjami, da bi Poljake premotili za Nemce vsaj s šampanjcem, če jih že ne morejo premotiti Seidlerjeve obljube. A to pot se je izkazal šampanjec prešibek. Dolgo časa niso hoteli Poljaki reči ne »ja«, pa ne »ne«; pretekli teden pa so se poslanci zbrali v Krakovu, daleč proč od Seidlerja, in tam so pokazali proti Seidlerju svojo pravo barvo. Dali so mu vedeti: 1. Z ozirom na to, da je zavzela vlada dr. vit. pl. Seidlerja nasproti polskemu vprašanju med drugim s tajno pogodbo o delitvi Galicije naravnost sovražno stališče, dalje ker od začetka svojega delovanja kljub temu, da je Poljski klub trikrat omogočil, da je bil proračun v državnem zboru sprejet, kljub brezpogojnim obljubam ni izpolnila niti tistih zahtev Poljskega kluba, ki izvirajo iz dolžnosti države nasproti državljanom, ker je na robat način omajala temelje za ohranitev miru med narodi tekom vojne, ker je v veliki meri izpodkopala parlamentarno življenje in ker je ohromel državno zavest, se izjavlja dne 9. in 10. junija v Krakovu zborujoča parlamentarna komisija v korist države za to, da se vlada dr. Seidlerja odstrani. 2. Parlamentarna komisija brezpogojno zahteva, da se skliče parlament.

Dobro so mu jih naštevali! Kar smo mi Jugoslovani dr. Seidlerju očitali že pred meseci, to so sedaj izprevideli tudi Poljaki. Politiki sodijo, da je s to izjavo proti Seidlerju stopil Poljski klub v vrste najodločnejših vladinih nasprotnikov in se približal jugoslovanskim in češkim bojevnikom. Prihodnji dnevi bodo prinesli jasnost.

Dr. Seidler že dolgo ni tako težko čakal kakega poročila, kakor poročilo s krakovskega zborovanja. Ko pa je bral, kako so mu naštevali greh za grehom, mu je postajalo vedno bolj vroče, a ko je zazrl: »Vlada dr. Seidlerja naj se odstrani,« tedaj pa je zakrknil, rekoč: »Kljub temu! en

'hakelc' me še drži, če ne bom vladal s poslanci, bom pa s § 14.»

Tako vlada dr. Seidler še danes kot ponižni sluga Nemcev, kot vsiljenec napram slovanski večini. Okužamo: kopriva ne pozebel!

Spet je bil kreg v hiši.

Za dr. Žolgerjem je odšel grof Toggenburg, ki je bil notranji minister. On in dr. Seidler nista mogla več skupaj shajati. V mrzličnem strahu, da mu ne bi Nemci vsled »prevelike njegove popustljivosti«, Slovani pa vsled »prevelike« svobode izpodmaknili ministrskega stolčka, postaja dr. Seidler vsak dan bolj siten. Nikoli mu ni dosti stroga cenzura, vedno mu je premalo prepovedanih shodov, nikoli mu ni dosti okrožnih glavarjev, vedno pa premalo nemških šol. In vso to jezo mora prenašati notranji minister, čigar skrb je »notranji red in mir ali cenzura in uprava«.

Grof Toggenburg je vedno hotel biti več ali manj pravičen nasproti vsem. Zato se ni nikdar popolnoma strinjal s Seidlerjevimi političnimi nazori, kajti Nemci so ga vsled tega tudi vedno grdo gledali. Ko je tudi videl, da nemški narodi brez razlike ne marajo Seidlerja in njegovih ministrov, je spoznal, da je vsem odveč. Torej je odstopil. On pač ve, kaj je treba ministru storiti v smislu ustave, če ga ljudstvo enkrat ne mara več!

No, dr. Seidler ni dolgo iskal novega notranjega ministra. Kmalu je iztaknil pripravneža moža v osebi viteza Gayer-ja, ki je bil ravnatelj — dunajske policije. Pod Seidlerjem je itak poglavito delo notranjega ministra cenzura, prepovedovanje shodov itd. In pl. Gayer kot ravnatelj policije že vse to dobro zna. Ali si potem morete misliti bolj pripravneža moža za notranjega ministra? »Jugoslovan« pravi: »Vsi policaji cele Avstrije so z njegovim imenovanjem gotovo počaščeni in radevolje mu bodo vneto pomagali »urejevati« in »pomirjevati« vedno bolj neširoke ljudske množice, ki so lačne kruha, miru in svobode.«

Pa dr. Seidler nas je »osrečil« še z enim ministrom. Svojega uradnika, ki mu je pomagal skrbeti za krompir, moko, skratka sploh za vse, kar zahteva želodec, je povzdignil za ministra za ljudsko prehrano. Piše se Paul. Do zdaj je bil ministrski predsednik zaeno tudi minister za ljudsko prehrano. A sedaj se je dr. Seidler vendarle prepričal, da je preveč za enega, da bi vodil visoko politiko z Nemci, Mažari, krotil Slovane, pogovarjal poslance, zaeno pa premišljeval, kako bi zabranil, da ne bi z nahrbtniki »vtihotapljali« krompirja v mesto ter na skrivnem klali prešičev itd. Tako je milostno prepustil to breme g. Paulu, zraven pa tudi težko odgovornost.

Na Ogrskem imajo brez primere treznejšo politiko! Mesto da bi se po nemškem vzorcu kregali za patriotično mišljenje, pa je ogrski ministrski predsednik skical k sebi najvišje glave zagrebske vlade in sabora, da se odkrito pogovore o jugoslovanskem vprašanju, zlasti kaj naj naredi z Bosno in Hercegovino. Dolgo so ugibali in se pomenkovali, a hrvatski politiki so vedno prišli do končne glavne zahteve, da se morajo vsi Jugoslovani združiti v eno samo državo, ki naj bi se priključila deželam ogrske krone. Dr. Wekerle je mirno poslušal zahteve Hrvatov, a ni zinil ne bev ne mev. Kaj misli, bo povedal prihodnjic.

A kaj mislimo mi? Srce nam igra veselja, da nas Slovencev Hrvati tudi sedaj niso izdali, prešinja jih skupna jugoslovanska zavest. Sicer pa nimamo niti trohice spoštovanja ne do naših deželnih mej in ne do mej, ki jih je potegnil dualizem; nedotakljiva nam je edino habsburška dinastija!

Kaj misli ententa o jugoslovanskem vprašanju?

Avstrijski korespondenčni urad je uradno poročal, da so imeli državniki sovražnih držav 3. junija v Versaju pri Parizu posvet, kjer so si postavili med svoje vojne cilje tudi ustanovitev poljske države in so izrazili svojo naklonjenost glede teženj češkega in jugoslovanskega naroda. Avstrijski listi imenujejo to »politično ofenzivo« entente. Na ofenzivo pa se je treba krepko braniti. In tako se zunanji minister grof Burian sedaj resno trudi, da bi rešil vsaj poljsko in jugoslovansko vprašanje in s tem izpodbil ententi temelj za njene politične ofenzive.

Kakor poročajo listi, Burian misli poljsko in jugoslovansko vprašanje tako urediti, da bi Galicijo prikllopili Poljski, Bosno in Hercegovno Orski, Dalmacijo pa Hrvatski. Toda ta rešitev bi bila jako dvomljive vrednosti. »Slovenec« objavlja o tem mnenje nemškega lista Arbeiterwille, ki pravi:

»Za Galicijo zmanjšani Avstriji bi torej, če bo šlo vse tako, kakor očitvidno žele madžarski osvojevalni politiki, stala nasproti z Bosno, Hercegovino in Dalmacijo povečana madžarska država. Že da-

nes tako mogočni vpliv malega madžarskega naroda z njegovo plemenitaško veleposestniško in borzno gospodo na Avstrijo, carinsko in zunanjo politiko, bi se še povečal. Taka »rešitev« in »ureditev« bi seveda v avstrijski poslanski zbornici nikdar ne dobila večine in bi se dala vzdržati samo tako dolgo, dokler bi jo držali bajoneti, Madžari na Ogrskem in Nemci v Avstriji bi bili poklicani, da bi podpirali tako »rešitev« poljskega in jugoslovanskega vprašanja na ta način, da bi s silo tiščali ob tla opozicijo vseh drugih narodov v obeh državah kakor tudi v novoosvojenih ogrskih deželah.

Ako bi se to zgodilo, potem bi omejena politična ofenziva entente dobila ozadje, ki bi se smelo pokazati. Zahtevi narodov v Avstriji in na Ogrskem po pravicah samoodločbe bi potem na eni strani stale nasproti obljube entente, da njihovo hrepenenje izpolni, na drugi strani pa že doslej slaboznano zatiranje Nemcev, Slovakov, Rumunov, Hrvatov, Ukrajincev, razširjeno sedaj še na Dalmatince, Bošnjake in Hercegovince po maloštevilnem madžarskem sloju, izpolnitev narodnih idealov Poljakov in pa uričenje enakih nad Čeloh, Jugoslovanov, Italijanov in Ukrajincev v Avstriji. Reči treba, da je odgovor, ki ga hočejo menda dati avstrijski in ogrski državniki na »politično ofenzivo« entente, jako osupljiv.«

Grof Burian pa izjavlja, da odločitev glede rešitve poljskega in jugoslovanskega vprašanja še nikakor ni padla. Zunanji minister je povabil k sebi tudi jugoslovanske zastopnike, med temi dr. Korošca, katerim je dal glede Jugoslavije zelo zanimiva sporočila, o katerih pa bodo zastopniki z ozirrom na zunanjega ministra strogo molčali. Vsekakor se odločajo sedaj stoletja.

Odločitev in mir zavisita od naše

gospodarske pripravljenosti.

Krepite jo s podpisovanjem 8. vojnega posojila.

Oklic.

Ranjeni, omamljeni od strupenih plinov in grozot vojske, premagani po vremenskih vplivih najhujše vrste je padlo mnogo tisoč naših vrljih borilcev po hrabri obrambi v roke sovražnikom, kjer so pod-

rzjeni trpljenju, ki se mu večkrat ni mogoče izogniti.

Silna volja mogočnega ljudstva je raztrgala vezi in naši se z brazgotinami zalejenih ran vračajo vriskajoč v svobodi domov.

To da roko v roki z neumljivimi, večnimi človeškimi vzori se nadaljuje bratska vojska, opustošujejo se blagoslovljene livade, požigajo zaloge živil, uničuje se vsaka vladna oblast, lastnina in ustanovilo se je gospodarstvo strasti.

Revnejši kot kdaj koli prej, umazani, zaviti v cunje, cape perila pokrite z mrčekom, stopajo mnogokje naši, ki se vračajo domov; a tam jih pričakuje največje razočaranje, ker naše zaloge in surovine so izčrpane že dolgo časa; vojaška uprava pleni svoja skladišča, da obleče usmiljenja vredne reveže, a s perilom ubogih mučnikov ne more preskrbeti v zadostnem obsegu.

Vojni preskrbovalni urad vojnega ministristva, ki je posušil že toliko solza, je z dovoljenjem min. predsednika in sporazumno s trgovskim ministrom priredil zbirko tistim, ki se vračajo domov, ki se mora zaključiti 31. julija 1918 in najpriskrneje in najmileje prosi vse tiste, ki morejo oddati moških srajc in spodnjih hlač, naj od svoje pogrešljive lastnine odstopijo nekaj tej zbirki, ki je tudi iz zdravstvenega ozira važna.

Vojni preskrbovalni urad bo vsem tistim, ki morejo izročiti brezplačno komad perila, povrnil za vsako srajco, ki se lahko porablja brez poprave, 12 kron, za vsake take spodnje hlače pa 8 kron in bo izročil o tem potrdilo. Ta bo obvarovala takrat, če se zgodi, da se bo moralo v namene ljudske oprave in armadne potrebsčine misliti na nasilno oddajo perila, da bodo obvarovani novega nadlegovanja dvanajstih moških srajc ali spodnjih hlač, ker brezplačna izročitev enega, ali pa prodaja dveh takih kosov vojnemu preskrbovalnemu uradu varuje pred bodočo oddajo.

Del zbirke perila se bo izročil opravi ljudstva.

Da se darovi zbero in nabavijo v nakup ponujeni kosi, se ustanovi v vsakem kraju, kjer je kaka vojaška oblast, zbiralno mesto perila.

Vsakdo se naproša, da najbližnjemu zbirališču ali orožniškemu poveljstvu z natančno označbo naslova naznani, naj pridejo po kose perila.

Odposlani činitelji se morajo izkazati z uradno potrjenim zvezkom, ki je veljaven le v dotičnem okraju.

Prijave sprejema poleg vsakega zbirališča perila tudi vsako orožniško poveljništvo.

Popolnoma upoštevajoč utrujenost v darovanju, ki sta jo povzročili dolgotrajna vojska in splošna draginja, se obrača vojni preskrbovalni urad le na milosrčnost prebivalstva, ker mora plemeniti namen odstraniti vse druge pomisleke.

Odprite torej svoja srca, svoje roke in pred vsem svoje dlani.

Baron pl. Lukas, l. r.
general pehote.

Tedenske novice.

SHODI.

Shod, ki bi se imel vršiti pretaklo nedeljo v Grosupljem, je vlada prepovedala.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Poslanci S. L. S. so se dne 12. junija zbrali k posvetovanju o političnem in gospodarskem položaju dežele. Na novo so se strnili kot »Klub deželnih poslancev S. L. S.« ter izvolili viteza Josipa Pogačnika kot načelnika kluba.

Slovenski duhovniki so koroškim vsemencem največja ovira, da ne morejo tako hitro ponemčiti koroških Slovencev. Zato zahtevajo Nemci sedaj, da naj se preženejo vsi slovenski duhovniki in naj se po slovenskem Koroškem nameste duhovniki, ki »koroško« mislijo. Vsekakor pa vsa čast slovenski duhovščini, ki je res steber slovenstva na Koroškem.

Hrvatski politiki in jugoslovanska država. Ogrski ministrski predsednik se je posvetoval s hrvaškimi politiki in ti so izjavili, da odločno zahtevajo združitev vseh Jugoslovanov v eno samo državo, ki naj bi se priključila deželam ogrske krone.

Protest papeža Benedikta XV. Sv. oče je poslal gornjeitalijanskim škofom pismo, v katerem bridko toži, da ga kljub njegovim resnim prizadevanjem za mir in kljub njegovi pravični nevtralnosti sovražniki sv. Cerkev obrekujejo, da je za vojsko, oziroma za krivični mir. Sv. oče najodločneje ugovarja proti takim obrekovanjem, in to mu ne jemlje srčnosti, da ne bi še naprej vršil svoje dolžnosti, branil svetost svete Cerkev ter čuval njeno čast.

Zveza z Nemčijo. Kakor poročajo po švicarskih listih tudi nemški in slovenski časopisi, obstaja prva točka zvezne pogodbe med Avstrijo in Nemčijo v tem, da se obe državi vojaško kolikor mogoče zedinita s tem, da se bo ustanovilo mešano vojaško poveljstvo, in s tem, da slovanske kraje v Avstriji zasedejo nemške čete, a avstrijske čete se premeste v Nemčijo.

Dunajski občinski svet ugovarja proti ustanovitvi Jugoslavije. Dunajski župan naj nas pusti lepo pri miru in gleda, kako bo lastno stranko rešil poloma pri prihodnjih volitvah.

Nemški podmorski čolni so se približali ameriški obali in ogrožajo ameriška pristanišča, ki so jih oblasti takoj zaprle. Pošiljanje ameriških čet v Evropo bo radi tega zaostalo.

DOMAČE NOVICE.

Občina Vrhnika je izvolila presvetlega knezoškofa dr. A. B. Jegliča za svojega častnega člana.

Častni občan občine Kropa je postal presvetli knez in škof dr. A. B. Jeglič.

Dr. Susteršič in dr. Lampe sta bila črtana kot častna člana vrhniške občine. Glasoval je proti temu predlogu edinole nemški občin-

ski svetovalec veleposestnik in dež. poslanec Mulley.

Pol milijona kron 8. vojnega posojila je podpisala ljubljanska mestna občina.

Odpuščen letnikov 1867 in 1868. Z Dunaja se poroča, da izide te dni odlok za odpuščen dveh najstarejših črnovojniških letnikov in stopi takoj v veljavo.

Posesstvo Sangrad pri Cerkljah bo mestna občina ljubljanska prodala na dražbi. Najnižja ponudba je 45.000 kron.

Šentpetersko prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 23. t. m., ob 4. uri popoldne v št. Jakobu ob Savi v Društvenem domu Kerkovo slavnost, na kateri govori državni poslanec g. dr. L. Pogačnik. Na sporedu je godba, živa slika in igra »Občinski tepček«. Vabimo farane in njih sosede, da se polnoštevilno udeležijo slavlja.

Odlikovanje. Srebrne hrabrostne svetinje II. vrste so prejeli: desetnik Jožef Krašovec, poddesetnik Jakob Setnikar in pešec Jožef Šifer iz Žabnice pri Skofji Loki, vsi od pešpolka »Cesarjevič« štev. 17.

Odlikovanja sta bila predmojster Šuligoj Filip in topničar Knafelc Jernej s hrabrostno bronasto svetinjo.

Slana je pobrala vse poljske pridelke v občinah Lož in Stari trg na Notranjskem. Isto se poroča iz Blok, Drage in iz nekaterih krajev na Štajerskem.

Tobačne izkaznice. Prejemanje tobaka na karte se uvede v okolišju ljubljanske tobačne zaloge 8. julija 1918, v okolišjih vseh drugih tobačnih zalog na Kranjskem pa 5. avgusta 1918.

Legitimacije za daljša potovanja po železnici nameravajo uvesti, da tako preprečijo mnoga nepotrebna potovanja in razbremenijo železnico, ki je vedno prenapolnjena. Daljša potovanja bodo dovoljena le v nujnih službenih, trgovskih ali družinskih zadevah. Za krajša potovanja ne bo legitimacij.

Sprejemni izpiti za prvi letnik zasebnega učiteljišča uršulink v Skofji Loki se bodo vršili dne 2. in 3. julija. Oglasiti se je pri samostanskem predstojništvu.

Jekleni zvonovi. Župna cerkev sv. Jakoba v Ljubljani je dobila te dni tri jeklene zvonove v skupni teži 3700 kg.

Umrli je v Gorici zadet od kapi odvetnik dr. Franc Pavletič, ki je bil med vojno v Ljubljani v pisarni dr. Iv. Susteršiča. Umrli je bil mož plemenitega značaja in odločno katoliškega prepričanja.

Umrli je dne 26. maja na Dunaju posestnik Jožef Kralj iz ——. Kot voljak je služil sedem let in bil oolikovovan z bronasto in srebrno hrabrostno svetinjo.

Umrli je dne 5. t. m. v deželni blaznici Marija Pajntar, vdova in posestnica iz Orehka pri Cerknem. Zapuščala tri otroke. N. v m. p.

Vojaška straža je v noči na 5. t. m. ustrelila na postaji Zalog pri D. M. v Polju nekega vojaka. Zadet je bil v glavo; pokopan je na Poljskem pokopališču.

Ogenj. V Grčevicavi obč. Cerklje ob Krki, je zgorela Vrhovškovi Mici hiša in gospodarsko poslopje. Rešili so le sami sebe in živino. Zgorela je vsa obleka, denar in živež. Goreti je začelo ob dveh zjutraj 8. junija. Dosedaj je vzrok še nepojasnen. Škoda, okrog 5000 K, ni niti polovico pokrita z zavarovalnino.

Zgubil se je 11 letni fant z imenom Ivan Kunstelj, za katerega stariši že eno leto nič ne vedo. Prosi se uljudno, da ga dotičnik, ki bi kaj vedel o njem, naznani občini ali orožnikom ali da ga odda njegovim starišem Antonu Kunstelju v Lokah štev. 48, Trbovlje II.

Kdor izmed vrhniških se ujetnikov iz Rusije bi kaj vedel povedati o Jožefu Novak, Kosaja Gara Pos. vah. Tula 68, naj to dobrohotno sporoči na naslov: Terezija Gorenc, Golobinček, pošta Mirna peč, Dolenjsko. — Kdo bi mogel podati pojasnil o Jankotu Kolar, praporščaku 4. bos. pešpolka, ki je bival kot ujetnik v Carevu, gubernija Astrahan ter bil v marcu 1916. premeščen v Saratov, ali neznan kam. Pojasnila hvaležno sprejema Ivan Kolar, Trnovo-Bistrica, Kranjsko. Stroški se povrnejo.

Izgubljeno. Na postaji Zidani most je izgubila 13 letna deklica s perona na vlak otroško oblekico petletne sirotke, ki je v vojski

izgubila svojega očeta. Obleka je iz batista z modrimi pikami. Pošten najditelj naj jo odda Amaliji Kolenc, pošta Loke pri Zagorju ob Savi.

RAZNE VESTI.

Nadomestilo za tobak. S 15. junijem je prišla tobačna režijska prodajati nadomestilo za tobak pod imenom »Vojna mešanica za pipo in cigarete«. Ta vojna mešanica sestoji iz tobaka (žilic), bukovega listja, namočenega v tobačnem lugu in hmelja, iz katerega je odstranjen lupulin. Prodajala se bo v zavitkih po 25 gramov, zavitek bo stal 14 vinarjev. Vojna mešanica se bo dobivala brez tobačnih kart.

Vojna pošta. Občinstvo se vnovič opozarja, da je treba vojnopoštne zavitke dobro zapreti in vedno tudi označiti vsebino in da je v lastnem interesu priporočljivo, da se vložijo v pošiljatev razven prepisane naslova tudi natančen seznam vsebine.

Prtljaga sme biti težka samo 50 kil. Železniško ministrstvo je izdalo naredbo, da prtljaga ne sme biti težka kot 50 kg. Vsak komad prtljage mora biti pritrjen in mora imeti naslov potnika in kraj, kamor potuje; to zaradi tega, da se pri izgubah lažje vsreže popraevanju.

Ena jagoda 20 vinarjev. V Celovcu so prodajali prve vrtno jagode in sicer komad po 20 vinarjev.

Vprašanje vojnih ujetnikov v Rusiji. Vojno ministrstvo poroča uradno, da je dovolila ruska vlada po dolgotrajnih pogajanjih odpuščati v Rusijo komisiji za preskrbo vojnih ujetnikov, ki bo poslovala tam, dokler jih bodo zamenjavali. Odposlanstvo je odpuščalo 2. t. m. z Dunaja. Vodi ga generalni major Krejči. Položaj se bo vojnim ujetnikom kljub izrednim težavam izboljšal in ujetniki se bodo vračali hitreje domov, kakor dozdaj. Dopisi v zadevah vojnih ujetnikov naj se prekoslej pošilja v c. in kr. vojnemu ministrstvu (10. oddelek).

Radi znanih izgrediv v Judenburgu so se pričele 5. t. m. pred okrajnim sodiščem v Judenburgu sodniške obravnave, ki bodo trajale nekaj tednov. Vloženih je okoli 500 tožb. Tako poroča »Slovenec«.

Uboj v Forminu pred poroto. Znano je, da so dne 5. januarja t. l. v Forminu na Štajerskem ubili brezobzirnega in neumiljenega revizijskega komisarja Wiederwolla. Sedaj se je vršila pred mariborsko poroto obravnava in ker se je konstatiralo, da se uboj ni zgodil namenoma ampak v silnem razburjenju, so bili obsojeni Alojzija Murko na dve in polletno težko ječo, ostali obtoženci: Marija Juran, Andrej Zamuda, Apolonija Horvat in Antonija Mikec pa na štirimesečno težko ječo. Ker so pa te mesece že prestali v preiskovalnem zaporu, so bili takoj izpuščeni.

Krušni izgrediv v Lvovu. Iz Lvova poročajo: V sled pomanjkanja kruha je na posameznih cestah prišlo do nemirov, med katerimi so oplenili nekatere trgovine, med njimi trgovino za obleko, last dunajske trvdke Kohn. Policija in vojaštvo sta zopet napravila red in pri tem zaprla celo vrsto demonstrantov.

Nesreča pri vezbanju z ročnimi granatami. Poročnik cesarskih lovec Siegfried Frenner v Inomostu na Tirolskem je poučeval vojake, kako naj rabijo ročne granate. V sled nesrečnega slučaja se je vžgala vrstica pri granati. Poročnik je takoj spoznal, da bo v par minutah sledila eksplozija. Prijel je ročno granato in tekel proti izhodu barake, da bi granata razpočila na prostem. V tem trenutku pa je zagledal stotnjico vojakov, ki so korakali nasproti. Hitro je dal povelje: »Na tla! Ročna granata!« Vojaki so sicer sledili povelju, ali v naslednjem trenutku je granata razpočila in ranila 9 mož omenjene stotnije. Poročnik Frenner sam je bil tako ranjen, da je še isti dan umrl. Tudi od ranjenih vojakov sta dva že umrla.

Svojeja soproga umorila. Na Dobrovi pri Borovljah je dne 10. t. m. umorila žena svojeja moža, posestnika in lužinskega delavca Janeza Wieserja. Sele pred letom sta se bila prav nepremišljeno poročila. Ko je spal po truda-polnem delu, je nečloveška žena ubila svojeja moža s petimi udarci s sekuro na glavo in vrat, da je bil ves razmesarjen. Potem je odšla od doma, zapustivši listek, da se hoče tudi sama usmrtiti. Našli so jo sosedje nezavestno v domačem ulinaku. Vzela je bila strup.

Nezavestno so prepeljali v sodniško poslopje. Morilka je stara 45 let. Strašna morija vlada ne samo na frontah, marveč tudi v zaledju.

Vila izpraznjena ob belem dnevu. V Trstu narašča število drznih vlovov in tatvin. Včasih meji to v lomi in tatvine že na neverjetnosti. Pred par dnevi je bila pri belem dnevu izpraznjena vila arhitekta Zaninoviča v Škorkliji štev. 332. Pred časom že so bili tatovi obiskali to vilo in odnesli raznega blaga v vrednosti 15.000 kron. Sedaj ko je bila družina Zaninoviča odsotna, so šli pri belem dnevu v njegovo vilo dva vojaka in en civilist ter so vozili iz vile, kar so našli v njej. Sestra Zaninoviča, ki stanuje v bližini, je kmalu popoldne zapazila, kaj se godi v vili. Šla je za tatovi, kričala in klicala redarje na pomoč, ali pomoči ni bilo od nikoder. Eden izmed vojakov ji je po nemško grozil in naperil revolver proti njej. Tatovi so hiteli s svojim plenom naprej, in ko je omenjena gospa končno dobila nekega redarja, o tatovih že ni bilo več ne duha ne sluha.

Dopisi.

Kranjskagora. Dne 20. m. m., na binkoštni ponedeljek, se je vršil v prostorih Jurčeve gostilne redni občni zbor tukajšnjega kat. izobražev. društva s priprostim sporedom, združen s skromno prireditvijo. Zbor in prireditev je obiskalo poleg rednih članov še silno veliko bodočih članov, tako da je bil veliki salon omenjene gostilne natlačeno poln. — V kritičnih dneh, v katerih živimo, ko smo gladni in stiskani od jutra do večera, se je resnično težavno zavzeti za požrtvovalno društveno delo, za lepo in dobro. A od pomoči v tej krizi ni iskati in najti drugod, kot edino v načelih, na katerih se zida i naše društveno delo. Zato je pričujoče občinstvo res z zanimanjem zasledovalo govornika, ki je popisoval kritične razmere časa, živo potrebo izobraževalnega dela ter cilje izobraževalnih društev. Da, tudi v kranjskogorski soseski bomo mogli sedaj, ko smo se začeli prosto gibati v lastnih domovih — zapustilo nas je namreč vojaštvo — s še večjim veseljem in navdušenjem skrbeti za to, da v vsakem oziru dosegamo idealnih namenov izobraževalnih društev. In naši ljudje, zlasti mladina, dekleta in mladeniči, so pokazali, da imajo za to smisla in gorečnosti. Le Bog naj ne to prizadevanje rosi blagoslova!

Sv. Gora nad Litijo. Dne 30. maja smo pokopali Antona Klobučič, po domače Vrtnika iz Semnika. Dasi 79 let star je bil še vedno aktiven župan občine Aržiše, katero je vodil celih 29 let. Bil je vsestransko skrben za občino, kar dokazuje veliko občinsko premoženje, katero je izročil. Sicer ves čas zelo skromen v svojem življenju je bil prav veren mož in velik dobrotnik cerkva. Pri župni cerkvi na Sv. Gori je dal napraviti velike cementne stopnice, ki so pravi kras cerkve, dva mala bandera in nov, prelep stranski oltar sv. Jožefa. Pri podružnici v Semniku je napravil krasno bandero in vse tri zvonove. Nad temi je imel največje veselje; odtod je umljiva njegova žalost, ki ga je močno potrla, ko je vse tri zvonove vzelo vojaštvo. Večkrat je rekel: »Največje moje veselje so bili zvonovi, katere sem napravil, sedaj sem pa še ob to veselje.« Ko bi jih bilo mogoče odkupiti, bi jih bil on sam odkupil. — Pri zidanju nove cerkve v bližnjem Podšentjurju, podružnici župp. Cemšenik, je veliko prispeval, dal tudi veliko svoto za ondi nameravano samostojno duhovnijo. Zanimivo je tudi, da je bil 29 let župan, pa ni znal ne brati, ne pisati — a drugače brihtna glavica — kako je natanko vedel za vsak akt, kje je, kaj je v njem, kaj treba storiti. — Bog mu bodi večni plačnik, saj tu ga ni znal nihče ceniti; no, pa tudi sam ni nikoli hrepenel po kakem odlikovanju.

Sv. Trojica pri Moravčah. V nedeljo, dne 9. t. m., smo imeli priložnost se udeležiti krasne igre, ki so jo priredile naša domača dekleta. Vsa čast jim, kakor tudi našim pevkom cerkvenim, ker tako lepo ubrano pojo. Lepa hvala pa vsem, ki so se igre udeležili, posebno našemu preč. g. župniku.

Velikolaški okraj — ribniški okraj. Zmirom hodijo revizorji, komisarji, nadzorniki in

take vrste ljudje — čakamo, kdaj ugledamo revizorja, ki bo pregledal, če smo kmetje vsi dobili plačano seno, in za zvišano ceno, če so nam po vseh občinah dodali, čakamo revizorja, ki bo pogledal, kako se razdeljuje usnje, ki ga baje neka oblast pošilja iz Ljubljane po določeni ceni in za denar, in da so deležne vse občine. Čakamo —

Rajhenburg na Štajerskem. Za romarski shod ob obletnici posvečenja naše nove lurske cerkve vlada že več časa veliko zanimanje daleč naokrog. Letos se ga lahko zopet udeležijo tudi verniki iz Kranjskega, ker ni več prepovedan prehod čez Savo. Vršil se bo dele letos ta shod v znamenju goreče prošnje za srečni konec vojske in za mir. Trajal bo tri dni, namreč 30. junija, 1. in 2. julija. Vodili ga bodo č. č. gg. misijonarji od sv. Jožefa nad Celjem. Dne 2. julija bo ob 10. uri dopoldne slavnostni govor, potem slovesna pontifikalna sv. maša, katero bodo darovali premilostljivi gospod opat trapistov in slavnostna procesija z Najsvetejšim, s katero konča nameravano veliko slavje v desetletnici, kar se je položil temeljni kamen prelepemu svetišču lurske Device v Rajhenburgu in v šestdesetletnem jubileju Marijinih prikazovanj v Lurdu na Francoskem. Gospode duhovnike prosi župnijski urad v Rajhenburgu najljudnejše, naj blagovolijo še opozoriti svoje vernike na ta shod.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Še hujša rekvizicija.

V prehranjevalnem svetu je vlada te dni predložila načrt nove naredbe, s katero hoče zelo pooprtili določbe za rekviziranje.

Vlada ima že dolgo na piki domače mline vseh vrst. Že z naredbo od dne 29. septembra 1916 je notranje ministrstvo prepovedalo te mline, a brez zakonite podlage. Zdaj uporablja vlada pooblastilni zakon, ki ga ji je vladna večina slepo dala v roke, in hoče z novo naredbo omejiti uporabo teh mlinov. Mlini bodo popisani in le v skrajno izjemnih slučajih in pod posebnimi pogoji se bo dajalo izredno dovoljenje, da se jih sme uporabljati. Vlada že danes dvomi, je-li se bodo kmetovalci te prepovedi držali. Zato si pridrži pravico, da porabo onemogoči n. pr. s tem, da en važen del vzame iz stroja ven. To je isto, kakor če bi mlin zaplenili. Ročni mlin (žrmlje), za katerega bo vlada vedela, bo večkrat pregledan.

Pa tudi mlini, ki delajo za plačilo, bodo po novi naredbi podvrženi novi kontroli. Vladi se zdi, da je teh mlinov preveč, češ da jih ni mogoče nadzorovati. Kaj

se za poostreno kontrolo ukrene, to imajo odrediti cesarska namestništva. Predvsem lahko ustavijo mline, ki jim niso pogodu. Vlada je izračunala, da bi vsi sedanji mlinci lahko izmleli dvakrat toliko žita, nego ga potrebujejo kmetje, zato da se velik del mlinov lahko ustavi. Pri tem je seveda nekaj upoštevati, da niso mlinci preveč oddaljeni. Ustavljeni bodo predvsem mali mlinci, ki n. pr. na teden ne izmlejejo več nego pol vagona, potem taki, ki se nahajajo na težko dostopnih krajih. Takoj se mora zapreti mline, kjer se zasledi najmanjša nerednost.

Kmete bodo razdelili (rajonirali) na gotove mline. Tam bo imel mlinar knjigo naročnikov, kjer bodo vsi upisani, ki so mu odkazani. Tam bo upisano, koliko žita ima dotični kmet in katere vrste, kedaj ga je prinesel izmleti in koliko se je izmlelo moke in otrobov.

Vlada gre pa še deli. Odrediti hoče, da se bo ob gotovih dneih moralo prinesiti žito k občini in se bo potem skupno mlelo in potem bo zopet občina moko razdelila kmetom na gotov dan. Le kjer to nikakor ne gre, bodo smeli kmetje, a le na gotov dan, prinesiti žito naravnost v mlin in priti na gotov dan po moko. Vedno bo zraven vladni zastopnik.

Povsod treba uvesti pismena potrdila o mletju in natančno kontrolirati, je-li bo prav popisano, zlasti glede tega, koliko oseb se prehranjuje. Na mlevskih izkaznicah treba navesti težo žita, ki se ga sme zmleti, ne le v številkah, ampak tudi v besedah. Vlada sme določiti, do katerega dne v mesecu se sme zaprositi za mlevsko izkaznico. Vsak mesec se izkaznice skupno izroče občinam z ukazom, da se ima mletje izvršiti do gotovega dne, sicer izgubi izkaznica veljavo.

Marsikoj mlinar ne zna pisati in brafi. Mlinci, ki so v stanu čez 30 stotov na dan zmleti, bodo morali imeti poslovodje, ki znajo voditi račune s kmeti. Manjši mlinci morajo vpise izvršiti vsaj enkrat na dan po čem kake primerne v to zaprosene pisebe.

Druga žita nego ono, ki je pokrito z mlevskimi izkaznicami, se ne sme najti v mlinu. Lastno žito mora hraniti mlinar posebej.

Vlada bo v kontrolo pomnožila število revizorjev.

V svrhu kontrole si vlada z novo naredbo izgovarja pravico zahtevati od kmeta, da naznani občini, kedaj bo mlatil.

Tudi kazni so poostrene. Vladi dosežanje niso dovolj izdatne. Odslej naj ima pravico, da pazuje take kmete, ki radi prepovedane uporabe ne morejo dati zahtevane množine, s tem, da morajo dati druge enakovredne pridelke, ki so za človeško ali živalsko prehrano uporabljivi.

Doslej so bile vojaške pošiljatve proste transportnih izkazil. Od zdaj veljajo tozadavni predpisi in janje.

Odslej bo možno radi vsakega prestopka kaznovati kmeta s tem, da se mu odvzame pravica, da se preskrbuje iz lastnega pridelka.

Gospodarske stvari.

Podpore za preživljanje. Ako je kdo za dlje časa črnovojniškega službovanja oproščen, njegovi svojci izgube podpore za čas njegovega oproščenja. — Če je v poklicanec prišel domov kot invalid, njegovi svojci dobivajo še nadalje prejšnjo podporo, treba pa, da se vsak mesec s potrdilom občinskega urada dokaže, da delanezmogućnost invalida še traja.

Veliko oškodovanje pri podporah. Pri mnogih družinah so v poklicani v vojno sinovi, ki so prej doma delali, ali pa drugače podpirali domače. Komisija je dovolila n. pr. po 1 K podpore na dan. Po zakonu od 1. avgusta 1917 je bila od komisije ta podpora zvišana na 50 odstotkov, tedaj na 1 K 50 vin. Ali izšel je zakon, da naj se s 1. aprilom 1918 podpora zviša še za 50 odstotkov. O tem zakonu pa nekatere komisije nočejo nič vedeti in zato je veliko ljudi pri podporah prikrajšanih. Vse skupaj znaša to velikanske svote. Kdor tedaj ne dobi dovolj podpore, kakor mu gre, naj nemudoma vloži prošnjo za zvišanje po novem zakonu.

Živnorojska zveza za kamniški politični okraj opozarja tiste živnorojce, ki nameravajo oddati svojo živino v planinsko pašo, ua isto takoj priglasijo na pisarno v Šmarci. Plačati je za celo pašno dobo od odrasle govedi po 35 K, od mlade govedi pa po 25 K. Od konj našt dve leti starih po 60 K, pod dve leti starih pa po 40 K. Od ovac odraslih po 10 K, od jagnjet pa po 5 K. — Ker je vsled pomanjkanja goveje živine še dovolj prostora na planinskih pašnikih, kakor tudi, da se v tem času velikega pomanjkanja krme izrabijo vsa pašna, vabimo posestnike, da tudi konje, kateri so oslabei, ali nakupljene vojaške konje oddajo v planinsko pašo, kjer jim bodo okrevali. Pri tej dražnji sena ni cena pašnine za tri mesece previsoka.

Prodaja letošnjega sena je po novi naredbi brez vednosti županstva in brez dovoljenja prepovedana. Kdor hoče tedaj seno prodajati drugim strankam ali ga kupovati, se mora zgledati predvsem pri županstvu dotične občine. Za prodajo do 5 q sene, ki ostane v domači občini, daje potrebno dovoljenje županstvo, za večje množine pa in za seno, ki gre iz dotične občine vun v druge kraje, je pa treba dovoljenja, ki ga daje potom županstva deželna poslovavnica za suho krmo (dosedaj deželno mesto za krmila, oddelek za seno in slamo).

Pomanjkanje otrobov. Po mlinih manjka žita in zato je manjkalo tudi otrobov. Deželno mesto za krmila ne more tedaj zaenkrat ugoditi vsestranskim in obilnim naročilom na otrobi, ki prihajajo od občin in drugih odjemalcev. Oddaja pa sedaj melasno krmo za konje, govejo živino in prašiče in klejono moko za prašiče.

Po čim se bo letos prevzemal krompir? Vlada pripravlja naredbo za rekvizicijo krompirja prihodnje letine. Cena bo 15 K za 100 kilogramov krompirja. Kdor izroči krompir do dne 25. julija, dobi povrh še 20 K. Ta površek pa se znižuje vsakih nadaljnjih 10 dni za 5 K. Za krompir, ki se ga prostovoljno ponudi ali izroči vojničnemu uradu do dne 15. decembra, se plača premije 5 K. Če se krompir prevzame potem šele po 1. marcu, se ta premija zviša še za 2 K pri 100 kg.

Tudi rani krompir pod zasego. Večina avstrijskega prehranjevalnega sveta se je izrekla za to, da se letos tudi rani krompir dne pod zasego. Lansko leto je bil zgodnji krompir prost. Vlada namerava določiti letos za osebo na teden 2½ kg.

Dobava bencina za mlatnice in druge kmetijske namene. Poledelsko ministrstvo hoče tudi letos zagotoviti potrebni bencin za motorje, ki se rabijo za mlate in v druge kmetijske namene. Oddajal se bo težki bencin, mešani bencin in zmes bencina in petrolbencina. Podrobna določila se izvedo pri okr. glavarstvih, kjer se dobe tudi predpisane tiskovine za taka naročila. Naročila na bencin, ki morajo biti potrjena od občinskega urada, je pošiljati naravnost na poljedelsko ministrstvo, oddelek XXVI. (Departement XXVI. des k. k. Ackerbauministeriums).

Ceno pšenici bodo menda zvišali na 75 l na Ogrskem.

Prehrana na Ogrskem. Ogrski prehranjevalni urad je sklenil predlagati vladi, naj določi prehrana na samopridelovalca 18 kg žita na mesec, za otroke pod 14. letom 14 kg na mesec. Glede krme za živino se bo predlagalo: za konje 700 kg, za žrebeta 200 kg, za konje dirkače 1200 kg, za prešiče 200 kg (po ječmena in pol koruze), za svinje z mladit 400 kg, za mlade prešiče 50 kg in za pitaš svinje 600 kg na mesec.

Iveri.

Gošči je ubožec, ki je zadovoljen, kako bahač, pa mu kruha manjka. (Prej. 12, 9.)

Modra žena zida svojo hišo; nespametna pa tudi sezidano podere s svojimi rokami. (Prej. 14, 1.)

Je pot, ki se zdi človeku pravična; njen konec pa vodi k smrti. (Prej. 14, 12.)

Ubožca sovraži tudi njegov bližnjik; bogatin pa ima veliko prijateljev. (Prej. 14, 20.)

Pravičnost povzdigne narod, greh pa naredi ljudstva nesrečna. (Prej. 14, 34.)

Kjer se veliko dela, ondi je obilnost; kjer pa je preobilno besed, tam je pogosto revščina. (Prej. 14, 23.)

Za razvedrilo.

Hišer računar. Učitelj: »Vzemimo hišo, ki ima štiri nadstropja, vsako nadstropje ima 24 stopnjic, koliko stopnjic bi moral prehoditi, če hočeš priti v četrto nadstropje, Miško?« Miško hitro: »Vse.«

Prevelika zahteva. »Mama, Miško mi ne pusti nič prostora v postelji!« — »Kako to? Ali hoče imeti več kot polovico postelje?« — »Na-a, mama, sredo postelje hoče imeti, in jaz naj na obeh straneh ležim!«

Bridko voščilo. Oče vzame svojega malo preveč navihanega fantiča na kolena in mu jih krepko našteva. Vsed prahu, ki se je kadil iz hlač kot iz lokomotive dim, je oče močno kihnil. Fantič (z jokajočim glasom): »Bog — po-magaj — oče!«

Poklic v vojski. Stric: »No, Miško, kaj bi pa ti rad katerikrat bil?« Miško (ki z navdušenjem škili na polno obloženo mizo, za katero sedi stric): »Sit, stric!«

Odgovori.

S. Ž. dž. Kupite si v Katoliški Bukvarni »Kazipot za izbiro šol in poklicev«. Mala knjižica za majhen denar, pa najdete v njej na široko vse, kar poprašujete. — **A. B.**: Bi bilo konfiscirano. — **O. S. B. B.**: Obrnite se na Katoliško Bukvarno, ki vam bo rada ustregla, kolikor bo v teh razmerah mogla. — **M. C. Zg. G.**: Vaše pismo smo odstopili Slov. društvu za invalide. — **M. J. V.**: Naslov: C. kr. nautična šola v Kotorju. Tudi v Dubrovniku obstoj enaka šola. Za pripravljalni tečaj te šole se mora imeti dovršeno šestrazredno ljudsko šolo. — **V. V. H.**: »Pozdrav iz domovine« ne izhaja več. — **T. Č. 100**: Amerikanske podpore se zato niso tako dolgo časa izplačevale, ker je izvršila naredba, kako deliti podpore, izšla šele pred par meseci, dasi je bil zakon sklenjen že meseca avgusta l. l. Podpora zahtevati imate pravico od tistega časa naprej, odkar je Amerika napovedala vojsko Avstriji. Govorice, da morajo svojci v Ameriki založiti tisto vsoto denarja, kar jo dobe tu domači kot podporo, nikakor ne morejo biti utemeljene. — **M. M. P.** in **A. P. C.**: Isto. — **A. H. B.**: Z osebnimi spori se »Domoljub« vendar ne more pečati. — **Z. M. M. K.**: Čebelarško društvo v Ljubljani. »Slovenski Čebelar«, Katoliška tiskarna. Stane 4 K. — **M. S. Št. J.** Prekljiv v »Domoljubu«, če je malo vrstic, stane najmanj 10 K. —

Kdor že pri najmanjšem prehlajenju kašlja, bode občutil vsakdanje izmivanje ust in žrela kot posebno blagodejno, ako rabi v to Fellerjev rastlinski esenčni fluid z zn. »Elsa«-fluid. Ta oživilja krvno cirkulacijo v nežnih kožicah žrela in vratu za ju s tem napravi odpornejša zoper vplive mraza. Fellerjev rastlinski fluid ima nadalje antiseptični učinek in uniči pri dihanju v žrelo prihajajoče boluzenske krali. Nežovanje ust in žrela s Fellerjevim »Elsa«-fluidom je torej potreba za lahko h kašlju nagnjene osebe. Med več kot 100.000 zahvalnimi pismi najdemo take, ki se ozirajo na izborni vpliv tega dobrega domačega sredstva pri kašlju itd. 12 steklenic »Elsa«-fluida stane franko 14 K 32 vin. Naroči naj se direktno pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 16 (Hrvatsko). Istotako naroči se tam apetit pospešujoče želodčno sredstvo Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z znakom »Elsa«-kroglice, 6 škatlic franko za 7 K 37 vin. Idealno odvajalno sredstvo, ki je zamorejo jemati brez pomisleka ravno tako žene, možje, kakor otroci; ne škodujejo, so vedno zanesljive in imajo vsacega, kdor poskusi, za pristaša. Obe domači sredstvi naj bi se nahajali vedno pri domu. (et)

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Cenjeni čitatelji naj nam oprostite, ker je moralo danes radi pomanjkanja prostora odpasti več dopisov, poučnih in gospodarskih člankov ter celo listek.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 12. junija: 85, 48, 45, 83, 22.
Dunaj, 15. junija: 61, 39, 53, 26, 84.

SKRIVALNICA.

Kje je tat, ki je kradel drva?

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem na potu gredeč iz cerkve razžalil Marijo Smagur in izjavljam s tem, da ni resnica, kar sva govorila z mojo služkinjo o njej. Zaeno se ji zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnjega sodnijskega postopanja. Medvešček Benedikt, »vulgo Košir« iz Ščita.

Jzborno čistilno sredstvo

(nadomestek mila) za vsako vrsto perila porabno kakor maščobno milo, prekaša po kakovosti in nizki ceni vse podobne izdelke. — 1 zabož okoli 50 kg, 250 kosov 32 kron. Vzorec 5 kg, 28 kosov 7 K 50 vin. po povzetju

PODJETJA BEKERA, SOLNICE, ČEŠKO.

Pomanjkanja mila ni več!

Veletrgovci se iščejo za prodajo novega izborna idočega predmeta.

Več pove glavno zastopstvo:
L. STRECKER, VOLŠPERG, KOROŠKO.

Barve za blago

vseh vrst za nadrobno prodajo. — 1 zavož 80 vin. Pri odjemu: 100 zavožev K 40.—; 150 zav. K 38.—; 300 zavožev K 36.—; 1000 zavožev K 34.— za 100 zavožev. — Prvovrsten izdelek. Boljši kot vse doslej v prometu se nahajajoče barve za obleke. — Razpošilja franko po povzetju

L. V. HAJDAŠ, BEDEKOVŠČINA, Hrvatsko.

Kupim večjo hišo

z majhnim posestvom na Dolenjskem, Belokranjskem ali štajerskem proti dobremu plačilu. — Posredovalcem visoko nagrado. — Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod št. 1994.

Naši originalni ročni drobilni mlini

s predmehlinikom, s regulacijo za fino mletje in grobo drobljenje vsakega sadja s izmenljivimi specialno trjevnimi stanovitimi mlevnimi ploščami, prekašajo vse druge izdelke. — Za vsak mlin se jamči.

Model I s zamahnjakom, poprijemalcem lijem in ročico. zmoleje na uro okoli 35 kg K 160.—

Model II s polklem (namesto poprijemalca) lijem in ročico, zmoleje na uro okoli 20 kg K 120.—

Model III s ročnim zamahnjakom brez polja, zmoleje na uro okoli 15 kg K 95.—

Poština pristoje ako se pošlje denar naprej (pri povzetju se zaradi poština) pošilja razpečevalnica kmetijskih strojev.

GUSTAV TINTNER, Dunaj III., Neulinggasse 11/L. Zastopniki se iščejo.

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, izborna peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavož t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavož z 10 kg K 23.— Preprodajalci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavož 32 kosov K 14.—, Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavož 32 kosov K 18.—, Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavož 24 vel. kosov K 18.—, Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavož vsake vrste. M. JONKER-ja izvozno podjetje v Zagrebu št. 1. Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

Čudovito šilo le K 4-90

Siva teko naglo prešlje vboče kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsak sam trpati in šivati usnje, raztrgane čevlje, konjsko orremo, vreče, platno in vsako drugo močno bismo. Neobhodno potrebno za vsakogar. Jamstvo za porabnost. Cena kompl. šila s sukanceni, 4 rezalnimi šivankami in porabnim navodilom K 4,90, 3 kosi K 13,50. Pošilja po povzetju.

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiesgasse 13-404.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno »Skaboform« mazišilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 3.— veliki K 5.— porcija za rodbino K 12.—, Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marjin trg. 1520 Pazite na varštevno znamko »Skaboform«!

Nad 1.000.000 v rabi!

Ročno bilo je praktično orodje za vsakogar za šivanje usnenih predmetov jermenov, vred, jader, oprem, motorov, pisih, čevljev. — Razprodajalcem popust. Cena kompl. šila K 5.— povzetni stroški posebej. Izvosa šrebljev, varovalcev podplatov in kovine in usnja, podkve, celul. trakov za čevlje, čevlj. smole, okov za podplate in vojnih podplatov. P. E. Lachmann, Dunaj IX, Mosergasse 3, odd. 181.

Ženske lase

rezane in mešane kupuje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajšek brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Agitirajte za Domoljuba!

Namizni mlini za drobljenje

in mletev vseh vrst žita primerni, se dobé za ceno 57 kron pri trvdki

ADOLF OPPENHEIM, MORAV. OSTROVA, Brückengasse 13. 1711

Zavarovanje na VIII. vojno posojilo.

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote (Zavarovalni oddelek)

deželna poslovavnica v Ljubljani
Francovo nabrežje 1

sprejema

zavarovanja na VIII. vojno posojilo

pod najugodnejšimi pogoji.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega posojila s malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se morejo plačati tudi s vojnim posojilom osme in prejšnjih izdanj.

Pojasnila dajejo naše okrajne poslovavnice v Črnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Francovo nabrežje 1/I), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in naši pooblašteni zastopniki. 1918

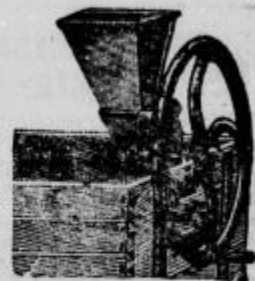
Poljedelski stroji in orodje.

Ročni mlini za zдроб in moko!

Cena: 1. vrsta 155 K

2. vrsta 115 K

Teža: približno 15 kg

Mlin se razpošilja opremljen z zamahnim koleškom in lakiranim vsipalnikom. Cena je mlinu, in sicer najboljši vrste 155 K, mlin nekoliko manj trpežne vrste 115 K brez odbitka v tovarni. Zavljanje in poština računani se še

separatno za lastno ceno. Mlin prve vrste je izdelan iz najboljšega, tudega materiala in se za kvaliteto, da naročnik prejme nepokvarjen mlin, jamči. Moj ročni mlin bzmelje najfinejšo moko! — Stroj se naroči pri trvdki

1048

D. STUCIN,

Dunaj, XVIII. okraj, Hühnegasse št. 4.

Dopisuje se slovensko

Zastoj dobi vsak na željo

moj glavni katalozi ur, srebrnine, stališne, godbenih predm., gicline in više. Dobre har. po K 14, 20, 25, 16, 25, 35, 50, z vrstne harmonike po K 70, 80, 100, 120; 3vrstne harmonike po K 180, 200, 240, 280. Zamenja dovoljna ali denar nazaj. Pošiljat. po povzetju ali predplačilu. Razpošiljalnica.

JAN KONRAD, c. l. br. over, sob. Nasč. Brdž št. 1755, Celica.

GARJE

lišaje, hraste, srbečico in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno **Paratol-domače mazilo**. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 5.— dvojno - velik lonček K 9.—. Dalje **Paratol-posipalni prašek**, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlija K 3.—. Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki **Paratol-Werke, lekar ULMER** Budapešt VII-10. Rózsa ut 21.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
mesa 2 krat na teden krmil, ena pest polna „**Mastin**“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. Paket velja 2 K, 5 paketov 12 K, poštnine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zreči.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnaml na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Barve za sukno

v zavitkih v vseh vrstah barv z uporabnim navodilom za barvanje vseh vrst sukna, svile in tkanine ponudi tvrdka **HOLY & Co.**, trgovina z materialnim blagom na debelo, **PRAGA, Karolinin dol, Kralovska št. 11.**

Le 3 K 25 h stane pri nas mali fot. aparat „**Omega**“, vel. slike 4x4 kompl. z malo opremo z matanš. navod. za začetnike. Aparat „**Perfekt**“, vel. 4 1/2 x 6 s motnim steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 9.—. Zaklopna lamara, Gertrud val. 9x13 ima izvršitev z vsem potrebnim opremi za razne lege, prima akromat. leča, kompl. s kovinasto kaseto in navodilom dokler v saloti, le K 75.—. 80 h zaklopna omara za vojaštvo za plošče in filme, zupna optika vel. 4 1/2 x 6 le K 64.80; val. 6x9 le K 75.80. Pošilja po povzetju. Poština 1 K. Export „**Perfekt**“, Dunaj VII. Neustiftg. 137/162.

Avtomatična past

za podgane K 7-50, za miši K 5-30, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „**Rapid**“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 8-80. Izborno delujoči lovilec za muhe „**Nova**“ komad K 5-20. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 90 v. Izvoz. tvrd. **Tintner, Dunaj III., Neuhingasse 11/L.**

Ročni mlinci za žito (mlinci za moko)

za drobljenje in fino mletje vseh vrst žita. Enostavna, pa zelo trpežna izvršitev, skoro neporašni, z izumnjajočimi ploščami iz trde kovine. Cene brez podstavka z zavojnico: z zamahnim kolesom v teži okoli 12 kg 120 K, z ročico v teži okoli 7 kg 100 K. Odpošilja se z Dunaja proti predplačilu ali po povzetju. Dobe se takoj pri: **E. Wolfsohn, Dunaj II., Obermüllnerstraße št. 17.** Zastopniki se iščejo.

Vsakovrstna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni
—: **PETER LASSNIKA NASL.** —
SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 4.50; tinktura za stenice K 2.—; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesu K 1.50 in K 3.—; sem spadajoči razpravevalec K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.20; mazilo za uši pri živini K 1.50; prašek za nši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri psah K 1.20; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončanje mrčesa
M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Dobro „IKO“ uró

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je mojstersko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče zamenjam.

- Kovinaste ure . . . po K 24— 26— 32— 40— 60— 100—
- Srebrne ure . . . po K 70— 90— 100— 120— 200—
- Kovinasteverižice po K 2— 3— 4— 6— 10—
- Usnjate verižice . po K 1-60 2-80 4-80

➔ Zlatnina in srebrnina v bogati izberil ➔

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem krasnem ceniku, katerega zahtevajte.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana. — Lastna protokolirana tovarna ur v Švicl.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!